

Το ταξί σταμάτησε. Ο οδηγός, ένας τύπος σωματώδης, έστριψε ένα πελώριο κεφάλι παλαιστή βαρέων βαρών και φώναξε με συγκρατημένο θυμό:

— Δεν πάει παρακάτω.

— Τι τρέχει; ρώτησα.

— Μα δεν ακούτε την μπάντα; Κάπου εδώ κοντά προετοιμάζονται για τη Λιτανεία του Σωτήρα. Κι έχουν κόψει την κυκλοφορία, οι ηλίθιοι!

Πράγματι, από μακριά ακουγόταν, μονότονος και συγχευμένος, ο απόηχος της λιτανείας. Το πρόσωπο του ταξιτζή, παραμορφωμένο από την οργή και από την αδυναμία να προχωρήσει, φούσκωσε σαν να 'ταν βάτραχος σε κόμικς. Τα ειπωφαντικά κορναρίσματα γίνονταν όλο και πιο έντονα, ανυπόφορα... Ο ταξιτζής ακούμπησε το χέρι του στην πλάτη του καθίσματος. Κάρφωσε απογοητευμένος το βλέμμα του σ' ένα μακρινό σημείο και περιέμενε.

— Πού βρισκόμαστε;

— Στην πλατεία Εγίνο. Το μόνο που μπορείτε να κάνετε είναι να κατεβείτε.

Ο άνθρωπος είχε δίκιο. Είχαμε κολλήσει μέσα σ' έναν ανεμοστρόβιλο από αμάξια και λεωφορεία.

— Τι σας χρωστώ;

— Δέκα πέσος.

Το είπε κοιτώντας με σταθερά στα μάτια.

— Με δώδεκα πέσος φτάνω στο Ορούρο.

Ο ταξιτζής χαμογέλασε και έπαιξε νευρικά τα μάτια του, πολλές φορές, λες και η υπομονή του εξαντλούνταν.

— Σταματήσαμε σε όλα τα ξενοδοχεία των οδών Μουνιένας και Μάνκο Καπάι. Πάει μισή ώρα που τριγυρνάμε πέρα δώθε.

— Δεν φταίω εγώ, διευκρίνισα. Τα ξενοδοχεία είναι γεμάτα.

— Τόσο κάνει, κι αν σας αρέσει.

— Να σας δώσω εφτά και να τα βρούμε;

Ο ταξιτζής έμεινε ακίνητος σαν μονόλιθος των Άνδεων.

Έβγαλα δέκα πέσος και του τα έβαλα στη χούφτα, που ήταν μαλακιά σαν την κοιλιά μιας ταραντούλας.

— Αν πάρετε την οδό Ιλιάμπου ίσως να βρείτε καμιά πανσιόν, είπε.

Άνοιξε την πόρτα, έβγαλε τη βαλίτσα από τη μεταλλική σχάρα και την ακούμπησε στο πεζοδρόμιο δίπλα σε μια κοπέλα που φορούσε την τοπική ενδυμασία του Ποτοσί και πουλούσε λεμόνια. Κάθισα σ' ένα είδος πεζουλιού που περιστοιχίζε την πλατεία. Ο άνεμος γλιστρούσε από το οροπέδιο, σχηματίζοντας ανεμοστρόβιλους από ξερό χόμα στα υψώματα που περιβάλλουν την πόλη. Το κορίτσι από το Ποτοσί με κοίταζε με την άκρη του ματιού, πήρε τέσσερα λεμόνια από έναν μικρό σωρό που είχε φτιάξει πάνω στην πολύχρωμη κάπα της, και μου τα έτεινε χωρίς να πει λέξη. Αρνήθηκα την προσφορά της γνέφοντας με το κεφάλι. Ένα αγόρι, που δεν θα ήταν πάνω από δέκα χρονών, αδύνατο σαν τα παιδιά της Μπιάφρα, πλησίασε σιωπηλά, με διστακτικές κινήσεις. Σκέφτηκα ότι ήθελε να μου ξαφρίσει τη βαλίτσα. Γι' αυτό και την έσφιξα με αστέιο τρόπο ανάμεσα στα γόνατά μου. Το αγόρι είχε μια έκφραση πονηρή. Ο άνεμος φούντωνε τα πυκνά μαλλιά του.

Ήρθε και στάθηκε πάνω απ' το κεφάλι μου, παρατηρώντας με με το χαρακτηριστικό υπεροπτικό βλέμμα των Ινδιάνων *Αϊμάρα**.

— Δεν έχω φράγκο, χάνεις την ώρα σου.

* Οι λέξεις με πλάγια στοιχεία εξηγούνται στο γλωσσάρι στο τέλος του βιβλίου.

— Θα σου κουβαλήσω τη βαλίτσα, μου πρότεινε.

— Ξέρεις καμιά φτηνή πανσιόν στη γειτονιά;

Έδειξε με το λεπτό του δάχτυλο μια συνοικία με στενάκια και παλιά σπίτια.

— Πόσο πάει το κουβάλημα;

— Δυο πέσος.

Το πρόσωπό του με τα σχιστά μάτια, μαυρισμένο από τον ήλιο του υψόμετρου, είχε το χρώμα του χαλκού. Τα μάτια του δεν έδειχναν κανένα συναίσθημα. Μάτια ανθρώπου που επιβιώνει.

Σήκωσε τη βαλίτσα, την ακούμπησε στο ρείθρο και μετά την έριξε στον ώμο του. Τον ακολούθησα στα γεμάτα κόσμο πεζοδρομία. Ήταν ένα χειμωνιάτικο απόβραδο, από κείνα που ξεγελάνε: χλιαρό σούρουπο όταν ο ήλιος ακόμη κρύβεται πίσω από τα βουνά της οροσειράς, και παγωμένο μόλις πέσουν οι σικιές. Το περπάτημα γινόταν δύσκολο ανάμεσα στην ατέλειωτη σειρά των πλανόδιων πωλητών που διαλαλούσαν φωνάζοντας τηνπραμάτεια τους. Μια ευχάριστη μυρωδιά τσίκνας πλανιόταν στην ατμόσφαιρα, αλλά εγώ εκείνη τη στιγμή δεν ήμουν για τέτοιες απολαύσεις. Το πρόβλημά μου ήταν να βρω το συντομότερο δυνατό ένα φτηνό δωμάτιο, σ' αυτή την πόλη που με δυσκολία αναγνώριζα πια, καθώς μισό εκατομμύριο πεινασμένων χωρικών τής είχαν αλλάξει τη φυσιογνωμία. Αυτοί οι μετανάστες από τη στέρφα πάμπα των Άνδεων, είχαν οικειοποιηθεί τα βόρεια προάστια, όμοιοι με μυρμήγκια έτοιμα να επιτεθούν σε μια κηρύθρα. Ένα μουρμουρητό, που λες κι ερχόταν από τη ζούγκλα, συνόδευε τις κινήσεις τους. Ήταν μια γκριζα πολύβουη μάζα, που μετέτρεπε την πόλη σ' ένα τεράστιο παζάρι.

Η οδός Ιλιάμπου, ήταν μια κεντρική αρτηρία με χάρτινα στολίδια και κουιλάνια από παπιέ μασέ, εύθραυστα και γιορτινά, πάνω στις παλιές ξύλινες σκαλιστές εξώπορτες. Δυσκολευόμουν να ακολουθήσω τον μικρό που βάδιζε γοργά περνώντας με μικρά πηδηματάκια ανάμεσα από τις χοντρές Ινδιάνες που κάθονταν απλωμένες πάνω στα πεζοδρομία σαν χταπόδια. Το αγόρι σταμάτησε στη γωνία της οδού Γρανέρος, ενός απότομου αποικιακού καλντεριμιού

που ανηφόριζε στριφογυριστά ανάμεσα σε παρδαλά πανιά που κυμάτιζαν σαν σε αραβική κάσμπα. Η διάχυτη μπόχα από παλιά ρούχα, τσίινα και ούρα θα ζάλιζε τον καθένα – ακόμη και μένα που ήμουν συνηθισμένος στις δύσσομες πόλεις μας.

— Ορίστε ξενοδοχείο, είπε το παιδί.

Στα είκοσι μέτρα, ανεβαίνοντας τη Γρανέρος, διέκρινα μια κίτρινη επιγραφή, που ταρακουνούσε το αεράκι, φωτισμένη από μια λάμπα που έπνεε τα λοισθία.

— Hotel Καλιφόρνια, ανήγγειλε το μαγκάκι.

Του έδωσα τα δυο πέσος και πήρα τη βαλίτσα. Έσπρωξα την πορτούλα και βρέθηκα σε μια μεγάλη και παγωμένη αίθουσα. Μερικοί ένοικοι κοιτούσαν βαριεστημένοι τηλεόραση. Κατευθύνθηκα στην υποδοχή, έναν πάγκο σαν ξύλινο θρανίο περιτριγυρισμένο και από τις δυο πλευρές από μια χαμηλή κουπαστή. Ένας ξερακιανός, λεπτός άντρας, με λευκή επιδερμίδα γεμάτη μικροσκοπικές φακίδες, σταμάτησε να σημειώνει σ' ένα κατάστιχο και κάρφωσε τα μικρά γαλάζια μάτια του προς το μέρος μου, χωρίς το παραμικρό δείγμα αβροφροσύνης. Φορούσε γυαλιά και είχε πυννά και σμιχτά φρύδια, όμοια με σκούπα στο χρώμα του θειαφιού. Τα κοκκινωπά μαλλιά και η επιτηδευμένη του συμπεριφορά άνετα μπορούσαν να δημιουργήσουν την εντύπωση ότι επρόκειτο για κάποιον παρακμιακό απόγονο των Κελτών. Φορούσε ένα απλό βιολετί πλεχτό και τζιν παντελόνι. Μόλις και μετά βίας μου χάρισε ένα χαμόγελο ακοπληρωμένου δημόσιου υπάλληλου.

— Ψάχνω ένα δωμάτιο για μια βδομάδα., είπα. Ο άντρας οσμίστηκε τον βαρύ αέρα της αίθουσας, σαν να επρόκειτο να απαγγείλει κατηγορητήριο. Έφτιαξε τα γυαλιά του με επιτηδευμένο τρόπο και παρατηρώντας με από την κορφή ως τα νύχια είπε:

— Διαθέτουμε τριών ειδών δωμάτια: αυτά που βλέπουν στο δρόμο και στοιχίζουν δέκα πέσος. Αυτά που βρίσκονται στην πρώτη αυλή με οχτώ πέσος και στη δεύτερη αυλή με πέντε.

— Θα βολευτώ σ' ένα της δεύτερης αυλής, βιάστηκα να πω.

— Είμαι ο διευθυντής. Το όνομά μου είναι Ρόμπερτ, είπε κοφτά

με ένα βεβιασμένο χαμόγελο. Οι δυο γαλαζωποί βώλοι στα μάτια του ηρέμησαν. Για ένα άτομο μόνο;

Γύρισα και κοίταξα πίσω μου. Ήμουν μόνος, τόσο μόνος που μου ερχόταν να βάλω τα κλάματα.

— Πέντε πέσος την ημέρα, είπε ο Ρόμπερτ, χωρίς τους φόρους.

— Και χωρίς απόδειξη;

— Πρέπει να πληρώσετε προκαταβολικά τις επτά νύχτες. Αυτός είναι ο κανονισμός! (Μέτρησα τριάντα πέντε πέσος και του τα έδωσα.) Ταυτότητα ενημερωμένη, ζήτησε.

Τα δάχτυλά του, όμοια με ταχυδακτυλουργού, ξεγλίστρησαν, ακούμπησαν στην άκρη του επίπλου και άρπαξαν την ταυτότητα.

— Σε μια βδομάδα φεύγω για τις Ηνωμένες Πολιτείες, πέταξα. Ήρθα στη Λα Πας για να βγάλω βίζα.

Ο κοκκινομάλλης σήκωσε τα φρύδια του, οι άκρες των χειλιών του μάκρυναν και ένα περιπαικτικό, συγκαταβατικό χαμόγελο χαράχτηκε στα χείλη του. Σήκωσε τα μάτια του. Το βλέμμα του φανέρωνε δυσπιστία.

— Η ταυτότητά σας γράφει ότι είστε δάσκαλος. Με παρατηρούσαν να είχε διαβάσει: αστροναύτης.

— Ήμουν. Τώρα είμαι έμπορος, διευκρίνισα.

— Τώρα, όλοι είμαστε έμποροι. Η παραοικονομία έχει γίνει η μόνη διέξοδος για μας τους Λατινοαμερικάνους...

Του ξέφυγε ένα χαιρέκακο γέλαμα. Όσο αντέγραφε τα προσωπικά μου στοιχεία, έριξα μια ματιά στους θαμώνες του διαδρόμου. Στην πλειονότητά τους ήταν νεαρές με πληθωρικά οπίσθια στριμωγμένα σε εντυπωσιακά χρωματιστά τζιν και στήθη προκλητικά κοπέλες που κάνουν κονσομασιόν στα μπαρ ή φτηνές γυναίκες του δρόμου, από κείνες που περνούν τη ζωή τους μαζεύοντας μερικά πέσος για να συντηρήσουν τις οικογένειές τους σε κάποια χαμένα τροπικά χωριά. Μια από αυτές σταμάτησε να ξεφυλλίζει ένα περιοδικό μόδας. Για μια στιγμή η ζεστή της ματιά στάθηκε πάνω μου. Ήταν μεγαλόσωμη και ανέδιδε ένα είδος πρωτόγονου αισθησιασμού. Το δέρμα της, στο χρώμα της καννέλας απέπνεε αρώματα ζε-

στά και ηλιόλουστα. Τη χαιρέτησα με μια ελαφριά κλίση του κεφαλιού, όπως κάνουν τα παπαδάκια, και η κοπέλα χαμογέλασε.

Στο μεταξύ, ο διευθυντής έδωσε έναν μικρό και ξερό χτύπο στο νικέλινο καμπανάκι δίπλα του. Το στριγγό ξεκουρδιστο κουδούνισμα έσπισε τον αέρα, χτύπησε πάνω στους χοντρούς τοίχους του παλιού σπιτιού και αντιγύρισε με μια ντροπαλή ηχώ. Στη στιγμή—ούτε ξέρω από πού— ξεπρόβαλε ο κλητήρας, ένα παιδί γύρω στα δεκαπέντε, με μαλλιά σηκωμένα όρθια και άιαμπτα, λες κι είχε μόλις χτυπηθεί από ηλεκτρικό ρεύμα χιλίων βολτ. Μαζί του κουβαλούσε έναν αέρα κακομοιριάς. Το στρογγυλό του πρόσωπο, γεμάτο ουλές, έμοιαζε με ταλαιπωρημένο πάνινο τόπι. Ο διευθυντής μου έδωσε πίσω την ταυτότητα και πρόσταξε:

— Οδήγησε τον κύριο στο σαράντα πέντε.

Κι αμέσως χωθήκαμε σ' ένα λαβύρινθο από διαδρόμους και σιάλες. Κάθε τόσο συναντούσαμε και κάποιον αφηρημένο τουρίστα, να περιφέρεται χαμένος ανάμεσα σε δαιδαλώδεις διαδρόμους που, καθώς φαίνεται, δεν οδηγούσαν πουθενά. Ο κλητήρας ανάσαινε με την ένταση μαραθωνοδρόμου, γιγνιόταν και σκεφτόταν φωναχτά βρίζοντας. Τέλος, φτάσαμε σε μια στριφογυριστή σιάλα που μας έβγαλε στη δεύτερη αυλή. Κατάλαβα τότε ότι το ξενοδοχείο δεν ήταν παρά μια παλαιά διαρρυθμισμένη αρχοντική κατοικία, των αρχών του αιώνα, τότε που οι μεγάλοι γαιοκτήμονες της Λα Πας ήταν κύριοι και αφέντες των εκτάσεων του οροπεδίου, των στενών κοιλάδων και των υποτροπικών δασών. Συνήθιζαν εκείνη την εποχή να χτίζουν αυτές τις πελώριες κατοικίες στην υπό διαμόρφωση πόλη για να στεγάζουν τα τακτικά καραβάνια των μουλαριών που κουβαλούσαν πατάτες, δημητριακά, φρούτα και καφέ. Στη μέση της αυλής, μισή ντουζίνα ραχιτικά δεντράκια λικνίζονταν αποκοιμισμένα από τη νυχτερινή αύρα, θυμίζοντας το παλιό τους περιβόλι. Αυτό το ακριανό κομμάτι του ξενοδοχείου αποτελούνταν από έναν μόνο όροφο. Η εγκαταλειμμένη και παμπάλαια όψη του φανέρωνε ότι προοριζόταν για τους ενοίκους της κατώτερης κατηγορίας. Το παιδί άνοιξε την πόρτα του σαράντα πέντε και απέθεσε τη βαλίτσα δίπλα

στο κρεβάτι. Είχα αποφασίσει να διαχειρίζομαι τον ισχνό προϋπολογισμό μου με ελβετική σύνεση, γι' αυτό και έδωσα στο νεαρό για φιλοδώρημα πενήντα σεντάβος.

Το αγόρι πασπάτευε το νόμισμα. Το πέταξε στον αέρα, το ξανάπιασε και γύρισε να με κοιτάξει με φανερή καρτεριά. Βλέποντας ότι δεν έδειχνα την παραμικρή συγκίνηση έφυγε χωρίς να κλείσει την πόρτα. Το θλιβερό μου κατάλυμα δεν έμοιαζε σε τίποτα με δωμάτιο ξενοδοχείου, αλλά μάλλον με κελλί μοναχού. Εκτός από το κρεβάτι, εντόπισα μια ντουλάπα σε μέγεθος νάνου, ένα κομοδίνο, που για την ακρίβεια ήταν ένα ξύλινο συρτάρι βαμμένο γαλάζιο, μια κουστή καρτέλα που με το παραμικρό έβγαζε ένα λυπητερό παράπονο, έναν καθρέφτη χωρίς κορνίζα και ένα παμπάλαιο κομό. Το πάτωμα ήταν από τούβλο που εξέπεμπε παγωμένα κύματα. Ο γλόμπος που κρεμόταν ταλαντευόμενος από το ταβάνι, πηγαινοερχόταν στο ρυθμό των παγωμένων ριπών του ανέμου που γλιστρούσαν κάτω από την ξεχαρβαλωμένη πορτούλα. Τράβηξα τη λινή κουρτίνα. Πίσω από τα τζάμια υψώνονταν απειλητικές σιδερένιες βέργες. Το παραθυράκι έβλεπε σε μια μικρή αλάνα, όπου ένας αδέσποτος κακομοίρης σκύλος, λιπόσαρκος και θλιβερός, μύριζε με σύνεση ένα σκουπιδοτενεκέ. Βγήκα στην αυλή σε αναζήτηση αποχωρητηρίου. Το βρήκα στο βάθος, δίπλα σε ένα πλυσταριό. Μια τσιμεντένια λειάνη, ένας ξεχαρβαλωμένος νεροχύτης, ένα ντους από όπου έσταζαν με απάθεια σταγόνες παγωμένου νερού. Σε κάποια γωνιά, είδα έναν πλαστικό κουβά που προφανώς χρησίμευε για το ξεβούλωμα της λειάνης. Γύρισα πίσω στο δωμάτιο: το φως ήταν ελάχιστο, γύρω από τη λάμπα πετάριζαν μύγες και πεταλούδες. Άδειασα τη βαλίτσα μου. Είχα λιγότερα ρούχα από ό,τι πριν χρόνια, όταν παρουσιάστηκα στο στρατό. Κρέμασα τα δυο τρία παντελόνια μου στο σωλήνα που διαπερνούσε την ντουλάπα, τακτοποίησα τα τρία πουκάμισα κοντά στο σωρό από εσώρουχα στο κάτω μέρος, βόλεψα τα «walk over» παπούτσια μου στα πόδια του ράντζου. Σήκωσα, λες και ήταν μωρό από πορσελάνη, το γιριζό κουστούμι από εγγλέζικο κασμίρι, αυτό που θα φορούσα στην επίσκεψή μου στο προξενείο

της Αυτοκρατορίας. Το επιθεώρησα προσεκτικά, μήπως κι είχε κανέναν προδοτικό λεικέ. Αφού διαπίστωνα ότι έδειχνε άψογο, το τοποθέτησα στην πλάτη της καρτέλας. Ψηλάφησα το κρεβάτι. Μια και μοναδική κουβέρτα, χειροποίητη, χιλιοπαλωμένη σαν βρακί γριάς και ένα μαξιλάρι σκληρό σαν πέτρινο για τον ύπνο του φτωχού. Μερικές νύχτες να κοιμόμουν σ' αυτές τις συνθήκες και την πνευμονία την είχα στο τσεπάκι μου. Ξαναβγήκα στην αυλή με την ξειάθαρη πρόθεση να απαιτήσω από το διευθυντή μια επιπλέον κουβέρτα. Τότε αντιλήφθηκα την παρουσία ενός σκυφτού γεράκιου, που, καθώς φαίνεται, γύριζε από την τουαλέτα. Στην πλάτη του είχε ριγμένο ένα κόκκινο καναδέζικο μπουφάν με μπλε ρίγες. Φορούσε ένα παντελόνι ακαθόριστου χρώματος, τεράστια παπούτσια ορειβάτη των Άνδων και στο κεφάλι έναν μάλλινο σκούφο, ενθύμιο καλύπτρων ημερών.

Περπατούσε με κόπο στηριγμένος σ' ένα περίεργο μαστούνη τύπου μάγισσας του Μάιβεθ. Σήκωσε τα μάτια του και αναστέναζε τρεις φορές συνέχεια. Κάθε φορά που το έκανε έβγαινε από το στήθος του ένα ασθματικό σύριγμα συνοδευόμενο από έναν ανησυχητικό ρόγχο.

— Καλημέρα, χαιρέτησα.

Ο γέρος έφτιαξε τα γυαλιά του και τα γκριζα, θαμπά του μάτια με κοίταξαν με κακεντρική ειρωνεία.

— Κυρίως κρύα μέρα, απάντησε.

— Έπιασα το σαράντα πέντε, είπα. Μόλις έφτασα. Νομίζετε ότι θα μπορούσα να καταφέρω να μου δώσουν μια επιπλέον κουβέρτα; Έστριψε το μεγαλόπρεπο μουστάκι του, ψαρό αλλά ακόμη θαλερό.

— Προσπάθησα και εγώ πριν από τρία χρόνια, είπε, και ακόμη περιμένω. Ο διευθυντής είναι ξεροκέφαλος σαν καλός Σκοτσέζος, αλλά ίσως με μερικά πέσος...

— Στο δωμάτιο κάνει περισσότερο κρύο από ό,τι εδώ, σχολίασα.

— Αυτό αφήνει το αφεντικό παντελώς αδιάφορο. Εμείς της δεύτερης αυλής δεν έχουμε δικαιώματα. Μας ανέχονται, αλλά δεν μας επιτρέπουν να παραπονιόμαστε.

Έφερε το χέρι του στο στήθος και χαμογέλασε:

— Έχω άσθμα και η κάθε επίσκεψη στην τουαλέτα με κουράζει αφάνταστα. Τέλος πάντων, αυτό είναι το τίμημα που πρέπει να πληρώσω εφόσον δεν έχω έσοδα. Πόσο καιρό σιέφετσετε να μείνετε εσείς σ' αυτό εδώ το Ριτς της Πάνω Πόλης;

— Μέχρι να μου δώσουν τη βίζα για την Αμερική. Θα επισκεψτώ το γιο μου, που μένει στη Φλόριντα.

Ο γεράκος ίσωσε τα λιγοστά μαλλιά που του είχαν απομείνει και με τρεμάμενα δάχτυλα έξυσε το τριχωτό μέρος της κεφαλής, με μια αργή και επίπονη κίνηση. Ανέπνεε με δυσκολία, σαν να του τελείωνε ο αέρας.

— Δηλαδή αυτό το θέρετρο είναι μόνο για λίγες μέρες; Τύχη αγαθή. Εγώ, δυστυχώς, δεν έκανα παιδιά αλλιώς δεν θα βρισκόμουν εδώ. Πώς λένε την αφεντιά σας;

— Μάριο Άλβαρες.

— Η οικογένειά σας είναι από τη Λα Πας;

— Ζούσαμε στο Ορούρο, αλλά εγώ γεννήθηκα στο Ουγιούνι.

Παρατήρησα ότι στη ματιά του ζωγραφίστηκε μια ξαφνική έκφραση απογοήτευσης.

— Πήγα στο Ουγιούνι πριν από σαράντα χρόνια, σχολίασε. Τότε ήταν ένα προοδευτικό μέρος, όμως τώρα, απ' όσο ξέρω έχει γίνει χωριό φάντασμα.

— Το μόνο που κινείται εκεί είναι ο άνεμος.

— Ένα από αυτά τα γιατρουδάκια του νοσοκομείου Κλίνικας με συμβούλεψε να πάω να ζήσω εκεί, στο Ουγιούνι ή στο Ρίο Μουλάτος, γιατί αυτό το άσθμα όλο και χειροτερεύει. Όσο ψηλότερα και ξηρότερα, τόσο καλύτερα, με συμβούλεψε. Αλλά με ποιο διάβολο θα μιλούσα εγώ στο Ρίο Μουλάτος; Καλύτερα να πεθάνω από άσθμα παρά από βαρεμάρα. Στο κάτω κάτω τούτο το κατάλυμα, με όλα του τα μειονεκτήματα, είναι μια παρηγοριά στη μοναξιά μου. Πουτανίτσες και τύποι του περιθωρίου, αλλά είναι καλύτεροι από την αφόρητη σιωπή.

— Πόσο καιρό μένετε εδώ;

— Τρία χρόνια. Μέγα κατόρθωμα, αν λάβετε υπόψη όλους τους ιούς που περιφέρονται εδώ και... την ενδημική μου φτώχεια. Βέβαια, εμάς της δεύτερης αυλής, μας αφήνουν να πληρώνουμε με το μήνα. Ευσπλαχνική ρύθμιση του ιδιοκτήτη, ενός διαβητικού που ζει έγκλειστος στο ισόγειο του ξενοδοχείου, συντροφιά με τη σύζυγό του, μια άρπυια που έφερε από το Ποτοσί. Είναι νοσοκόμα. Ολημερίς τον φροντίζει. Μερικοί λένε πως για το καλό του, αντίθετα, εγώ τον βλέπω κάθε φορά και χειρότερα. Οι κακές γλώσσες ψιθυρίζουν ότι θέλει να τον ξαποστείλει στον άλλο κόσμο μια ώρα αρχύτερα και να κληρονομήσει την περιουσία του. Ο άνθρωπος είναι εκατομμυριούχος, εκτός από τούτο εδώ το ίδρυμα έχει τρία τέσσερα σπίτια στη περιοχή του Μιραφλόρες αλλά και μερικά διαμερίσματα στο Μπουένος Άιρες. Για φαντάσου! Προτιμά να μένει στις φτωχογειτονιές του Αραμπάλ παρά στο Ρέινα δελ Πλάτα. Άντε τώρα να καταλάβει κανείς αυτούς τους πλουσιόπτωχους. Η νοσοκόμα, ο διευθυντής και ο ζάπλουτος κάνουν ένα μοναδικό τριό.

— Μέχρι στιγμής έχω μιλήσει μόνο με το διευθυντή. Από πού κληρονόμησε αυτά τα νοικιωνπά μαλλιά;

Ο πατέρας του, μηχανικός από τη Σκοτία, βρέθηκε σ' αυτά τα μέρη όταν προσλήφθηκε ως οικονομικός σύμβουλος της Κόμιμπολ στη διάρκεια της πρώτης κυβέρνησης της Λα Πας. Έμεινε μερικά χρόνια, αρκετά για να τα οικονομήσει χοντρά σε δολάρια και έφυγε. Ποτέ πια κανείς δεν έμαθε τίποτα γι' αυτόν. Στο μεταξύ γιάστρωσε μια κακομοίρα αφελή ταμιά της Κεντρικής Τράπεζας, που την έκανε να πιστέψει ότι αφού παντρεύονταν θα ζούσαν μια πλουσιοπάροχη ζωή στη συντηρητική πόλη του Εδιμβούργου. Εμάς της δεύτερης αυλής μας μισεί ολόψυχα. Εμένα, επειδή δεν έχω φράγκο, τον τραβεστί του σαράντα δύο γιατί είναι αυτό που είναι, τον πωλητή του ιρασιού επειδή δεν θέλει να τον πιστώσει ούτε ένα μπουκάλι χιλιάνο ιρασί και τον πρώην τερματοφύλακα της Τσάνιο, επειδή πού και πού πλαγιάζει με καμιά από τις λεγόμενες του καμπαρέ Τροπικάνα. Δεν ανέχεται το συναγωνισμό. Μου έτεινε ένα απαλό και νωθρό χέρι.

— Το επίθετό μου είναι Αλικόρτα, το όνομά μου Αντόνιο. Οι

καλοί φίλοι με φωνάζουν «παπαγάλο» γι' αυτή την υπέροχη μύτη που θυμίζει Θεορβάντες. Τι ώρα έχετε;

— Εννέα και δέκα.

— Φρικτή ώρα για μένα. Είναι η ώρα για να πάρω το καταραμένο το τεντράλ, το χαπάκι μου για το άσθμα. Στη διάρκεια της μέρας ξεχνάω να το αγοράσω και έτσι το βράδυ πρέπει να βγαίνω να το ψάχνω στα διανυκτερεύοντα φαρμακεία.

— Αν θέλετε, να σας το αγοράσω εγώ.

— Σας ευχαριστώ. Έχετε τη χαρακτηριστική ευγένεια των ανθρώπων από το Ορούρο. Όμως, μετά από τέτοιο μακρύ ταξίδι, δεν σας συμβουλεύω να σκαρφαλώσετε στις ανηφοριές της Λα Πας. Μπορεί να αρπάζετε κανένα πνευμονικό εμφύσημα και να πέσετε στα χέρια του νοσοκομείου Κλίνικας, που ισοδυναμεί με το να πέσετε στα χέρια του διαβόητου Μένγκελε.

— Λένε ότι τον έχουν δει εδώ, στην πόλη, στα δεξιά του Μπάρμπι.

— Δεν θα μου προκαλούσε καμία έκπληξη αν ήταν και σύμβουλος στη Σιουδάδ δελ Νίνιο, πρόσθεσε.

Ο δον Αντόνιο μου ήταν συμπαθής. Ήταν από κείνους τους ανθρώπους που δεν αφήνουν να φανούν τα προβλήματά τους. Η εμφάνισή του έδειχνε ότι τα γηρατειά τον βρήκαν και τον παγίδεψαν χωρίς φράγκο και τα έβγαζε πέρα πολύ δύσκολα. Φαινόταν ωστόσο ότι περνούσε τις καταιγίδες με αρκετό στυλ. Εκτός από το λαχάνιασμα του άσθματος, γενικά ήταν σε καλή κατάσταση. Το ροδαλό του δέρμα διατηρούσε τη ζωντάνια ενός ανθρώπου είκοσι χρόνια νεότερου. Τον χαιρέτησα και, όπως ήταν αναμενόμενο, χάθηκα για κάμποση ώρα σε κείνο το λαβύρινθο από διαδρόμους, έργο παλαβού αρχιτέκτονα. Στην είσοδο, ο διευθυντής, κυριολεκτικά χυμένος σε μια τσόχνη πολυθρόνα, περνούσε την ώρα του παίζοντας σκάκι μ' ένα φαλακρό ανθρωπάκι που 'χε τη φάτσα του Γκρούτσο Μαρξ. Η τηλεόραση έπαιζε μια σαπουνόπερα από τη Βενεζουέλα όπου εκτός από τις όμορφες γυναίκες, όλοι οι υπόλοιποι περιφέρονται βρίζοντας και προσβάλλοντας, οι μεν τους δε, ή φωνάζοντας εκκιφαντικά. Το κεινό, αποβλακωμένο δεν έχανε την παραμικρή λεπτομέρεια.